

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

**วรรณกรรมโหราศาสตร์ของไทย จีน และอินเดีย :
กรณีศึกษาเปรียบเทียบกับ 12 ราศี 12 นักษัตร และดาวนักษัตรทั้ง 28 กลุ่มดาว**

**Thai Chinese and Indian Astrological Literature; the Comparative Study
of 12 Zodiac, Chinese Zodiac and 28 Nakshatra Constellations of India**

วรเดช มีแสงรุทรกุล¹, จิรัฐิพร ไทยงูเหลือม², นนทียา จันท์เนตร³, ผศ.กุลวดี พุทธมมงคล⁴,
ผศ.วนิดา ตรีสินธุ์รส⁵

¹⁻⁵Thai program, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Nakhornratchasima Rajabhat University

บทคัดย่อ

ระบบวันเดือนปีของมนุษย์ทั่วโลกมาจากจักรราศีเดียวกัน คือเกิดจากธรรมชาติของการหมุนรอบตัวเองของโลกทำให้เกิดจักรราศีที่เป็นดาวที่อยู่นิ่งดูเหมือนเคลื่อนผ่านเส้นสุริยวิถีบนฟ้า และมนุษย์ก็นำมาใช้ในการคำนวณฤดูกาลและการตั้งค่างานเดือนปีขึ้น จักรราศีโบราณที่เป็นกลุ่มดาวดวงเดียวกันจึงถึงมองและจินตนาการสร้างตำนานดาวต่าง ๆ ขึ้นมารองรับแม้ว่าเรื่องราวและตำนานต่าง ๆ เหล่านั้นจะเหมือนกันบ้างและแตกต่างกันบ้าง เพราะดาวแต่ละดวงนั้นมนุษย์บนโลกจินตนาการเทียบเคียงกับสิ่งที่มีอยู่ในวัฒนธรรมของตนเอง ทำให้กลุ่มดาว 12 ราศี กลายเป็น 12 นักษัตร และกลายเป็นดาวนักษัตรทั้ง 28 หรือ 27 กลุ่มดาวตามความเชื่อเกี่ยวกับโหราศาสตร์และดาราศาสตร์ของไทยโบราณ ซึ่งมีลักษณะความเชื่อที่ผสมผสานกันระหว่างความเชื่อในเรื่องดาราศาสตร์จากทางตะวันตก (กรีก อินเดีย เปอร์เซีย) และตะวันออก (จีน ญี่ปุ่น เกาหลี)

โดยที่โหราศาสตร์ไทยและดาราศาสตร์ไทยปรากฏความเชื่อในเรื่อง 12 ราศีประจำเดือนแบบกรีก 27 กลุ่มดาวนักษัตรบริวารแบบอินเดีย และ 12 นักษัตรประจำปีแบบจีน ซึ่งกลุ่มนักษัตรประจำปีทั้ง 12 นั้นก็สามารถอ้างอิงได้กับกลุ่มดาวนักษัตรทั้ง 28 กลุ่มเช่นกัน เพราะกลุ่มดาวทั้งหมดเหล่านี้คือกลุ่มดาวเดียวกัน ที่ดวงจันทร์เคลื่อนเข้าไปเสวยฤกษ์ในแต่ละวัน เพียงแต่ถูกนำไปใช้เพื่อเป็นตัวแทนของฤดูกาล วันเดือนปี และทิศ ในการจำแนกความรู้และมุมมองทางด้านวัฒนธรรม ภูมิปัญญาทางโหราศาสตร์และดาราศาสตร์โบราณซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามอัตลักษณ์และความเชื่อความคิดของแต่ละชนชาติ ดังเช่น ดาวจระเข้ของไทย คนในประเทศแถบยุโรป เรียกว่า “ดาวหมีใหญ่” ตามอิทธิพลของตำนานกรีก แต่คนอินเดียมองว่าเป็นฤกษ์เจ็ดตนหรือดาวอาทรหาในกลุ่มดาวนายพรานของกรีกนั้น ชาวอินเดียมองว่าเหมือนเป็นหินปะการังสีแดง คนไทยว่าเป็นดาวหมากแดง (ripe areca-nut) แต่ชาวไทยทางภาคเหนือเรียกว่าเป็นดาวหมาแดง ถ้าเทียบกับภาษาไทยภาคกลางก็อาจจะเข้าใจว่าเป็น “สุนัขสีแดง” ซึ่งก็เป็นเรื่องของ การเทียบผิดทางภาษาและความคิดที่ต่างกันไปตามวัฒนธรรม

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

ฤกษ์ที่เรียงตัวอยู่เป็นแนวเดียวกัน เมื่อโลกหมุนรอบตัวเองทำให้มนุษย์เห็นเป็นมายาภาพเห็นว่ากลุ่มดาวเหล่านั้นโคจรตามเส้นสุริยวิถีซึ่งเป็นเส้นสมมุติบนท้องฟ้าโดยมีความสัมพันธ์กับการโคจรของดวงอาทิตย์ที่ผ่านเข้าไปใกล้ดาวสำคัญในกลุ่มดาวเหล่านั้น หรือดาวสำคัญที่อยู่บริเวณกลุ่มดาวเหล่านั้น ทำให้มนุษย์คิดเรื่องฤกษ์ในแต่ละวัน และให้กลุ่มดาวจักรราศีทั้ง 12 เป็นกลุ่มดาวประจำเดือนตามระยะเวลาที่ดวงอาทิตย์เข้าไปทำมุมกับ 12 ราศีนั้นในแต่ละเดือน เช่น ในช่วงเดือนมกราคม ก็เป็นช่วงที่จะดูเหมือนว่าราศีมังกรจะปรากฏขึ้นพร้อมกับพระอาทิตย์เดือนกุมภาพันธ์ พระอาทิตย์ขึ้นพร้อมการปรากฏของราศีกุมภ์เดือนมีนาคม พระอาทิตย์ขึ้นพร้อมการปรากฏของราศีมีน เป็นต้น ซึ่งถือว่าเป็นการแบ่งเดือนตามสุริยคติ (วิภู รุจเภากร. 2557 : 301-303)

ส่วนการที่ดวงจันทร์มีอิทธิพลกับการกำหนดวันเดือนปี ที่เรียกว่าจันทรคติ ซึ่งทั้งจันทรคติและสุริยคติต่างก็เป็นระบบความคิดที่มีความสัมพันธ์อย่างแยกกันไม่ได้กับ 12 ราศีตามหลักฐานตั้งแต่อารยธรรมยุคโบราณต่าง ๆ ดังหลักฐานจากหินสลักเขตคูร์รุ (ประมาณ 1100-700 ปีก่อนพุทธกาล) แสดงให้เห็นว่า ชาวบาบิโลเนียใช้ดวงจันทร์ในการกำหนดปี และเดือนโดยกำหนดให้ 1 เดือนมี 30 วัน มีรวมกัน 12 รอบกลายเป็น 1 ปี เพราะว่า 12 เดือนคูณ 30 วัน กลายเป็น 360 องศาของเส้นรอบวงกลม ซึ่งเป็นตัวแทนของการที่จักรราศีทั้ง 12 ตั้งโคจรตามเส้นสุริยวิถีเป็นวงกลม (ปฏิพัฒน์ พุ่มพงษ์แพทย์. 2556 : 15-28)

ส่วนที่อียิปต์มีการค้นพบตารางดาว หรือดารามณฑลที่ปรากฏเป็นภาพสลักขนาดใหญ่บนเพดานในวิหารเดนเดรา (Dendera) แห่งเทวีฮาธอร์ (Hathor) ซึ่งตั้งอยู่ฝั่งตะวันตกของอียิปต์ใกล้เมืองคีน่า (Qena) ซึ่งเป็นมรดกจากสมัยฟาโรห์เซติที่ 1 ราชวงศ์ที่ 19 (ประมาณ 700 ปีก่อนพุทธกาล) โดยภาพดารามณฑลดังกล่าวใช้รูปภาพของเทพอียิปต์โบราณต่าง ๆ แทนกลุ่มดาวทั้ง 36 กลุ่มดาวในท้องฟ้า และการหมุนเวียนแห่งจักรราศีทั้ง 12 (ปฏิพัฒน์ พุ่มพงษ์แพทย์. 2556 : 16-18)

ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสำคัญและความสัมพันธ์ระว่างดาราศาสตร์ โหราศาสตร์ จักรวาลวิทยาและโลกภูมิโบราณของชาวอียิปต์โบราณ ที่มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มดาวจักรราศีทั้ง 12 ในด้านความเชื่อทางศาสนพิธีเช่นเดียวกับแนวคิดของจักรราศีทั้ง 12 ของกรีกโบราณซึ่งก็มีความเชื่อเกี่ยวกับ 12 ราศีเหมือนอียิปต์โบราณ แต่มีการสร้างมายาคติและเทวดานานเพื่อรองรับความเชื่อที่เกี่ยวกับ 12 ราศีนั้นต่างออกไปจากจักรราศีทั้ง 12 ของอียิปต์ด้วยพื้นฐานของภาษาและปริบททางสังคมที่แตกต่างกัน โดยในสมัยทอเลมี (Ptolemy พุทธศตวรรษที่ 6-7) มีการจำแนกกลุ่มดาวบนท้องฟ้าออกเป็น 48 กลุ่ม ในขณะที่ปัจจุบันแบ่งออกเป็น 88 กลุ่มดาว (Peter Franees. 2007: 300-337) แต่จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ทำให้นักวิชาการส่วนใหญ่เชื่อว่าชาวจีนเป็นชาติแรกที่ค้นพบว่าดวงจันทร์โคจรเข้าไปใกล้ (เสวยฤกษ์) ดาวนักษัตรทั้ง 28 กลุ่มในจักรราศีทั้ง 12

ส่วนดาราศาสตร์ ระบบวันเดือนปีของไทยเราก็ได้รับอิทธิพลจาก จักรราศี และกลุ่มดาวเช่นกัน เนื่องจากหลายพันปีดินแดนแถบอุษาคเนย์นี้ ที่รู้จักกันในนามสุวรรณภูมิเป็นเส้นทางติดต่อค้าขายระหว่างอารยธรรมตะวันตก เช่น กรีก อินเดีย เปอร์เซีย และอารยธรรมตะวันออกเช่น จีน ญี่ปุ่น ฯลฯ (วรพล ไม้สน. 2556 : 8) ทำให้ปรากฏหลักฐานทางโบราณคดีในเมืองไทยที่เกี่ยวกับดาราศาสตร์มากมาย ซึ่งก็คือวันเดือนปีที่

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

ระบุไว้ในหลักศิลาจารึกต่าง ๆ ซึ่งเป็นมรดกที่ได้รับมาจากอารยธรรมโบราณของอาณาจักรศรีวิชัย และอาณาจักรทวารวดี เช่น แหล่งโบราณคดีโบราณของอาณาจักรศรีวิชัยมีการค้นพบ ศิลาจารึกวัดเสมาเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช จารึกเป็นอักษรปัลลวะ ภาษาสันสกฤต ระบุวันและเวลาตามจันทรคติที่สร้างพระสถูปว่า “ปีมหาศักราช 697 (พ.ศ. 1318) ขึ้น 11 ค่ำมาธมาส เดือน 6 เมื่อเวลาพระอาทิตย์พร้อมกับพระศุกรอุทัย ในดาวกรกฎ” และแหล่งโบราณคดีอารยธรรมทวารวดี มีการค้นพบจารึกแม่นางเมือง ตำบลตาหนาย จังหวัด นครสวรรค์ อักษรเขมร ภาษาบาลี ระบุว่า “ปีมหาศักราช 1089 (พ.ศ. 1710) ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 วันอาทิตย์ บูรพาชาติ ฤกษ์เพล่า 1 นาฬิกา อนึ่ง ความสวัสดิจึงมีเวลาเพียง กรุงสุนัตทำบุชากมรเตงชคต ถวายที่นา” (ปฏิวัฒน์ พุ่มพงษ์แพทย์. 2556 : 28-30)

ซึ่งจารึกหลักนี้พูดถึงดาวฤกษ์ที่ 20 ซึ่งเป็นดาวแดงตัวผู้ ซึ่งเป็นดาวอยู่ในกลุ่มดาว 12 ราศีเช่นกัน ทั้งนี้เพราะว่า 12 ราศี 12 นักษัตร และกลุ่มดาวนักษัตรทั้ง 28 กลุ่มเป็นกลุ่มดาวกลุ่มเดียวกัน แต่ต่างกันอยู่ที่ การจำแนกและจินตภาพของการมองเห็นที่ต่างกันไปตามวัฒนธรรมของแต่ละชนชาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติและเนื้อหาสาระสำคัญของวรรณกรรมที่เกี่ยวกับดวงดาวของไทย จีน และอินเดีย
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดทางความเชื่อที่เกี่ยวกับสิบสองราศี และกลุ่มดาวนักษัตร 28 กลุ่ม ในตำราพรหมชาติของไทย ตำราโหราศาสตร์จีน และคัมภีร์นักษัตรัมของอินเดีย
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์อิทธิพลจากแนวคิดเรื่องเรื่องกลุ่มดาวต่าง ๆ ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางด้านโลก ศาสตร์ จิตรกรรม และศิลปะไทย

ขอบเขตงานวิจัย

ศึกษาเฉพาะความเชื่อเกี่ยวกับ 12 ราศี 12 นักษัตร และดาวนักษัตรทั้ง 28 กลุ่มดาวปรากฏในวรรณกรรมดาราคติของจีน ไทย และอินเดีย ได้แก่ตำราพรหมชาติ ตำราโหราศาสตร์จีน คัมภีร์นักษัตรัมของอินเดียเป็นหลักโดยเปรียบเทียบกับชื่อกลุ่มดาวที่ใช้กันในดาราศาสตร์สากลของยุโรป

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาและทำวิจัยเกี่ยวกับดวงดาวต่าง ๆ ในไทยส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของวิทยาศาสตร์และโหราศาสตร์ของไทยหรือทางตะวันตกเป็นส่วนใหญ่เช่น นิพัทธ์พร เพ็งแก้ว (2538) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับตำราดูดาวของไทยโบราณทำให้เข้าใจความเชื่อและคตินิยมของคนไทยที่เกี่ยวกับการมองดวงดาวเป็นรูปต่าง ๆ และความเชื่อทางโหราศาสตร์ โดยไทยเรามีความเชื่อเรื่องราศีแบบกรีกผสมกับความเชื่อเรื่องนักษัตรแบบจีนตามที่ ปฏิวัฒน์ พุ่มพงษ์แพทย์ (2556) ได้กล่าวไว้ใน การค้นคว้าเรื่อง “อารยธรรมดาราศาสตร์ไทย โบราณคดีดาราศาสตร์ไทย” ของสถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ สอดคล้องกับเรื่องการกำเนิดของดวงดาวของคัมภีร์เฉลิมไตรภพที่ปรีดี พิศภูมิวิถิ (2548) กล่าวไว้ในหนังสือ “สุริยาศาสตร์” ฯลฯ

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

จากข้อความที่ว่า “สิบสองราศีว่างก่ง กลีบจักรเวียนวง ดาวยี่สิบเจ็ดหมู่หมาย” แสดงให้เห็นว่าคนไทยแต่โบราณก็รู้ว่า 12 ราศี 12 นักษัตร และกลุ่มดาวนักษัตรทั้ง 28 กลุ่ม เพราะว่า คำว่า “สิบสองราศีว่างก่ง” คือ 12 ราศี เช่น มิน พฤษภ เมษ เมถุน ฯ กลีบจักรเวียนวง หมายถึงการโคจรตามเส้นสุริยวิถีของกลุ่ม 12 ราศี ส่วนคำว่า “ดาวยี่สิบเจ็ดหมู่หมาย” นั้นคือกลุ่มดาวทั้ง 27 กลุ่ม ในเส้นสุริยวิถีของกลุ่ม 12 ราศี

ซึ่งแท้จริงกลุ่มดาวเหล่านี้คือกลุ่มดาวเดียวกันมีความสัมพันธ์กัน ทั้งมีความสำคัญในการกำหนดวันเดือนปีของมนุษย์ เพียงแต่ของไทยใช้แค่กลุ่มดาวนักษัตรทั้ง 27 กลุ่ม ส่วนจีนใช้ทั้ง 28 กลุ่ม ส่วนอินเดียจะใช้กลุ่มดาวดวงที่ 28 คือดาวอภิชาติเพื่อการคำนวณเกี่ยวกับโชคทางธุรกิจเท่านั้น ไม่ใช่สำหรับการพยากรณ์เกี่ยวกับชะตาชีวิตคนทั่วไป

ส่วนที่ว่า “สิ่งค้งจ้งทรงบันดาล เกิดสัตว์เดรฉาน สิบสองนักษัตรจัดสรร” คำว่า “นักษัตร” ในที่นี้คือ 12 นักษัตรประจำปีของจีนแสดงให้เห็นว่านักษัตรประจำปีทั้ง 12 ของจีนก็ผูกพันกับจักรราศีทั้ง 12 นี้ อย่างแยกกันไม่ได้เช่นกัน และในทางโหราศาสตร์ของจีนนั้นได้ถือว่ากลุ่มดาวที่ฝรั่งมองเป็นจักรราศีทั้ง 12 คนจีนมองเป็นสัตว์เทพประจำฤดูทั้งสิ้นได้แก่ 1) กลุ่มดาวมังกรเขียวประจำทิศตะวันออก 2) กลุ่มดาวเต่าดำประจำทิศเหนือ 3) กลุ่มเสือดาวประจำทิศตะวันตก 4) กลุ่มดาวนกเพลิงประจำทิศใต้

ซึ่งสัตว์เทพเหล่านี้มีอวัยวะน้อยใหญ่เป็นดาวต่าง ๆ และถูกจำแนกเป็นดาวนักษัตร 28 กลุ่มดาว โดยดาวกลุ่มดาวทั้ง 28 กลุ่มนั้นมีความสัมพันธ์กับระบบของสิบสองราศีโดยอาจจะแสดงให้เห็นได้ดังตารางดังต่อไปนี้

1. ตารางเปรียบเทียบกลุ่มดาวนักษัตรจีน อินเดีย และไทย (กลุ่มดาวมังกร)

สัตว์เทพ สัญลักษณ์	ดาวจีน	สัตว์ประจำ ดาวจีน	ธาตุประจำ จีน	ดาวอินเดีย	ดาวไทย	นักษัตรจีน	ราศีฝรั่ง
มังกรเขียว ตะวันออก	角 (Jiǎo) เขาสัตว์	มังกรน้อย จระเข้	มังกรไม้	จิตรรา	เสื่อ	1. มะโรง	1.กันย์
	亢 (Kàng) คอ	พญามังกร	มังกรทอง	สวาตี	งูเหลือม		
	氏 (Dī) ราก	หมาไม้ (เต่า, พังพอน , แรคคูน)	เถาะดิน	วิสาข	กระบือ	2.เถาะ	2.ตาชั่ง
	房 (Fáng) ห้อง	กระทาย	เถาะไฟ	อนุรธา	นกยูง		
	心 (Xīn) หัวใจ	จิ้งจอก	เถาะไม้	เชษฐา	แพะ ช้างใหญ่	3.ชาล	3.แมงป่อง
	尾 (Wěi) หาง	เสือโคร่ง	ขาลไฟ	มูล	แมว		

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

ทาง					ช่างน้อย	
箕 (Jī)	เสือดาว	ขาลทอง	บุรพาสาม	แรดตัวผู้		4.ธนู
กระจาด						

ที่มา : สถาบันดาราศาสตร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน). ออนไลน์. 2558.

จากตารางแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มดาวมังกรเขียวตะวันออกของจีนซึ่งตรงกับปีนักษัตรจีนได้แก่ มะโรง เถาะ และขาล โดยกลุ่มดาวมังกรเขียวดังกล่าวนี้เป็นกลุ่มดาวเดียวกับ กลุ่มดาวราศีกันย์ ราศีตุล ราศีพฤศจิกายน และราศีธนู ทางยุโรป กล่าวคือกลุ่มดาวมังกรตะวันออก ได้แก่

1. ดาว 角 (Jiǎo) เขาสัตว์ และดาว 亢 (Kàng) คอ เป็น กลุ่มดาวประจำปีมะโรง
2. ดาว 氐 (Dī) ราก และ 房 (Fáng) ห้อง 心 (Xīn) หัวใจ เป็น กลุ่มดาวประจำปีเถาะ
3. ดาว 尾 (Wěi) หาง และ 箕 (Jī) กระจาด เป็น กลุ่มดาวประจำปีขาล

เป็นต้น

ตารางที่แสดงมาข้างต้นทั้งหมดเป็นเพียงการเปรียบเทียบลำดับของ 12 ราศี 12 นักษัตร กับดาวนักษัตรทั้ง 28 กลุ่มดาวในความคิดของจีน อินเดีย กรีก และไทยเท่านั้น โดยอันที่จริงการมองเห็นและให้ความสำคัญของดาวในกลุ่มดาวแต่ละดวงบนท้องฟ้า นั้นในแต่ละอารยธรรมมีความคิดและจินตภาพที่ไม่เหมือนกัน บางกลุ่มดาวอาจจะปรากฏในดาราศาสตร์โบราณของจีน แต่บางกลุ่มดาวอาจจะหายไปจากกลุ่มดาวสำคัญของไทย หรืออาจจะกำหนดให้ดาวที่เห็นชัดเจนในทัศนียภาพของผากฟ้าที่แตกต่างกันก็ได้ เช่นดาว อภิจิต(ดาวเวกา Vega ในกลุ่มดาวพิณ Lyra) ที่จีนว่าเป็นดาวหัวของกลุ่มดาวจีน – เต่าเหนือ เป็นดาวสำคัญมากในกลุ่มดาวนักษัตรทั้ง 28 กลุ่มดาว ชาวอินเดียถือว่าเป็นดาวอภิจิต แต่ก็ไม่ใช่ดาวสำคัญที่กุมชะตาชีวิตของมนุษย์เหมือนกลุ่มดาวนักษัตรทั้ง 27 กลุ่มดาวที่เหลือ ทำให้โหราศาสตร์ของไทยเหลือเพียงดาวนักษัตรทั้ง 27 กลุ่มดาวที่คนไทยรู้จัก (M.A. Jaishankar. 1987 : 1-13)

ในขณะที่ทางโหราศาสตร์ไทยก็ได้มีการเทียบ 12 ราศี 12 นักษัตร กับดาวนักษัตรทั้ง 28 กลุ่มดาวดังเช่น

2. ตารางแสดงลำดับของนักษัตรจีนกับราศีของไทยและจีนที่แตกต่างกัน

ปีนักษัตรจีน	โหราศาสตร์ไทย	ปีนักษัตรจีน	โหราศาสตร์ไทย
ปีชวด	สิงห์	ปีมะเส็ง	มังกร
ปีฉลู	กันย์	ปีมะเมีย	กุ่มภ์
ปีขาล	ตุลย์	ปีมะแม	มีน
ปีเถาะ	พฤศจิกายน	ปีวอก	เมษ
ปีมะโรง	ธนู	ปีระกา	พฤษภ

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

แม้การหมุนของ 12 ราศี 12 นักษัตร กับดาวนักษัตรทั้ง 28 ไทยกับจีนจะไม่ตรงกันตามอัตลักษณ์ทางความคิดของแต่ละชนชาติ แต่ก็แสดงให้เห็นว่าโดยพื้นฐานแล้วกลุ่มดาวมีความสัมพันธ์กันอย่างแนบชิดเพียงแต่ดาวนักษัตรทั้ง 28 กลุ่มดาว ของไทยเหลือ 27 ตามความนิยมของคนอินเดียที่รู้ว่ามี 28 แต่ถือว่ามีอิทธิพลกับชะตาชีวิตมนุษย์แค่ 27 กลุ่ม (B. Suryanarain Rao. 2006 : 123 -125)

จากหลักฐานทางด้านวรรณกรรม ประวัติศาสตร์ ภาพจิตรกรรม และตำราโหราศาสตร์โบราณของไทยเชื่อว่าคนไทยโบราณนั้นรู้และทราบดีว่า 12 ราศี กับดาวนักษัตรทั้ง 28 (ไทยเหลือ 27) กลุ่มดาวมีความสัมพันธ์กันและมีการซ้อนทับกันอยู่ดังเช่น จิตรกรรมฝาผนังวัดเกาะแก้วสุทธาราม จังหวัดเพชรบุรี ที่แสดงกลุ่มภาพดวงจันทร์ พระอาทิตย์ และเหล่ากลุ่มดาวนักษัตรทั้ง 27 ที่โคจรรอบเขาพระสุเมรุ รูปสัญลักษณ์ดาวนักษัตรทั้ง 27 ที่บริเวณฝาผนังหลังพระประธานพระอุโบสถวัดคงคาราม จังหวัดราชบุรี ที่วาดตามตำราโลกสิทธิของมอญ พับสาครูบาถาอินทจักโก วัดเชียงใหม่ แสดงภาพตำแหน่งดาวนักษัตรทั้ง 27 กลุ่มกับตำแหน่งของกลุ่มดาวจระเข้ เป็นต้น (วรพล ไม้สน. 2556 : 65-69)

อภิปรายผล

กลุ่มดาว 12 ราศี 12 นักษัตร ดาวนักษัตรทั้ง 28 นั้นเป็นกลุ่มดาวเดียวกัน แต่เนื่องจากมายาคติและจินตภาพที่ต่างกันระหว่าง โหราศาสตร์จีน อินเดีย และชาติตะวันตกทำให้ มีการจัดกลุ่มดาวและการนับกลุ่มดาวไม่เหมือนกัน แต่อย่างไรก็ตามดูเหมือนว่าผู้ศึกษาทางด้านดาราศาสตร์และโหราศาสตร์ไทยสมัยก่อน ก็จะมี ความเข้าใจในเรื่องนี้เป็นอย่างดีอยู่แล้ว เพราะลักษณะสำคัญของดาราศาสตร์และโหราศาสตร์ไทย เป็นการผสมผสานความเชื่อที่เกี่ยวกับโหราศาสตร์พื้นบ้านปัจจุบันที่อาจจะได้รับอิทธิพลทั้งโหราศาสตร์อินเดียและจีน เป็นกระแสหลักดังนี้

1. โหราศาสตร์อินเดียแบ่งดาวเป็น 12 ราศี 27 กลุ่มดาวนักษัตรบริวาร + 1 ดาวอภิชิต
2. โหราศาสตร์จีน แบ่งดาวเป็น 4 ทิศ 28 กลุ่ม 12 นักษัตรประจำปี

ส่วนโหราศาสตร์ไทย และดาราศาสตร์ไทยปรากฏความเชื่อในเรื่อง 12 ราศีประจำเดือนแบบกรีก 27 กลุ่มดาวนักษัตรบริวารแบบอินเดีย และ 12 นักษัตรประจำปีแบบจีน

ความจริงดาวพวกนี้ก็เป็นเพียงดาวฤกษ์ที่อยู่นิ่ง แต่เนื่องจากเคลื่อนตัวหมุนรอบตัวเองของโลกทำให้เกิดแนวเส้นสุริยวิถีซึ่งเป็นสมมุติบนท้องฟ้า ทำให้มนุษย์เกิดมายาภาพและการจินตนาการต่าง ๆ แต่อย่างไรก็ดีการคิดคำนวณเกี่ยวกับจักรราศีเหล่านี้ ทำให้เกิดการกำหนดวันเดือนปี และฤดูกาลขึ้นมาใช้ร่วมกันในโลกมนุษย์ทุกอารยธรรมมาแต่ครั้งโบราณ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาหลักความเชื่อที่แตกต่างกันเกี่ยวกับวรรณกรรมที่เกี่ยวกับโหราศาสตร์อื่น ๆ เช่น พงศาวดารของชาวไตกับวรรณคดีไทย
2. ควรศึกษาอิทธิพลของวรรณคดีไทยหรือวรรณกรรมศาสนาที่เกี่ยวกับดวงดาวและโหราศาสตร์

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

- 3. ควบคืกษาหลักความเชื่อวรณกรรณที่เกี่ยวกับดวงดาวของชนชาติอื่น ๆ เช่นเปอร์เซีย หรืออียิปต์

เอกสารอ้างอิง (References)

นิพัทธ์พร เพ็งแก้ว. (2538). ตำราดาว : การศึกษาเชิงวิเคราะห์. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจารึกภาษาไทย ภาควิชาภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ปฎิพัฒน์ พุ่มพงษ์แพทย์ (2556). อารยธรรมดาราศาสตร์ไทย “โบราณคดีดาราศาสตร์ไทย”. สถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน). กรุงเทพฯ ฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

ปรีดี พิศภูมิวิถึ. (2548). สุริยาศศิธร. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์มติชน.

วรพล ไม้สน. (2556). อารยธรรมดาราศาสตร์ไทย “ดาราศาสตร์พื้นบ้าน”. สถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน). กรุงเทพฯ ฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

วิภู รุโจปการ. (2557). เอกภพเพื่อความเข้าใจในธรรมชาติของจักรวาล. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ ฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.

สถาบันดาราศาสตร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2558). แผนที่ดาวใน “วงวัฒนธรรมเอเชียตะวันออก”. (ออนไลน์) . สืบค้นเมื่อมกราคม 10, 2560, จาก <http://www.narit.or.th/index.php/astronomy-article/2249-eastasia-starchart-02>.

อารี สวัสดิ์ และวรพล ไม้สน. (2556). อารยธรรมดาราศาสตร์ไทย “ดาราศาสตร์ราชสำนัก”. สถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน). กรุงเทพฯ ฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

B. Suryanarain Rao. (2006). Learn yourself vedic astrology in 15 days. Chennai : T. Krishna press.

M.A. Jaishankar. (1987). Your star. Chennai : Kadalangudi publications.

Peter Franees. (2007). Universe ‘ the definitive visual guide”. Delhi : Dorling Kindersley limited.